

VI наук.-прак. конференції з міжнародною участю (м. Харків, 1 лист. 2017 р.). Харків: Монограф. 2017. С. 22-25.

4. Ясишена В. В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний простір*. 2008. № 16. С. 123–131.

5. Стільник І., Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Міжнародний науковий журнал*. 2017. Вип. 1–2. С. 67–85

СИНЕРГІЯ БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГУ, АУТСОРСИНГУ ТА ОСВІТИ: ТРЕНДИ І МОЖЛИВОСТІ У СФЕРІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Воляник Г.М., канд. екон. наук, доцент

Колінько Н.І., канд. екон. наук, доцент

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів

Глобалізація сучасної економіки ставить нові вимоги до професії бухгалтера, що зумовлює необхідність переосмислення підходів до підготовки фахівців за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Професійна освіта повинна закласти основу сукупності професійних знань, професійних навичок, професійних цінностей та етики, необхідних для підготовки компетентного професійного бухгалтера. При цьому необхідно орієнтуватись на прививання майбутнім фахівцям актуальних спеціалізованих компетенцій. Компетенції слід розглядати як здатність бухгалтера виконувати роботу відповідно до посадової інструкції [2].

Не слід ототожнювати поняття «компетенції бухгалтера» та «компетентності бухгалтера». Відповідно до міжнародного стандарту освіти для професійних бухгалтерів № 3 Професійні навички (Professional Skills and General Education): компетентність – можливість виконувати функціональну роль за певними стандартами з урахуванням реальної робочої обстановки. Компетентність передбачає дії, які виконує людина для визначення того, чи дійсно во-

на може працювати за вказаними стандартами. Коли людина, завдяки здібностям, виконує зазначені завдання за вказаними стандартами, компетентність вважається досягнутою (тобто людина стає компетентною) [2, 5].

Місія професії бухгалтера була і залишається поза межами зникнення в бізнес-середовищі, оскільки саме бухгалтер покликаний забезпечити стейкхолдерів повною достовірною інформацією, попередити ризики та кризи, працювати адаптовану до конкретних умов облікову політику і гарантувати економічну безпеку, що багато в чому залежить від правильності та методологічної точності сформованого професійного судження фахівця. Досягнення зазначеної місії можливе лише за умови наявності сукупності специфічних компетенцій фахівця, зокрема обліково-аналітичних, безпекових, організаційно-управлінських, цифрових, комунікативно-лідерських та психологічних складових. У поєднанні з якісною освітою та здатністю до саморозвитку протягом професійного життя, облікового гаранта економічної безпеки слід розглядати як домінуючого фахівця топ менеджменту підприємства [5].

Сьогодні у професійних і наукових колах поширеною є думка щодо відсутності перспектив бухгалтерської професії, функції якої повністю візьмуть на себе ІТ-технології, зокрема надсучасні технології обробки інформації на основі технологій блокчейну. На наше глибоке переконання, хмарні технології зберігання даних, таксономія фінансової звітності та повна автоматизація рутинних операцій є не загрозою зникнення бухгалтерської професії, а інструментом, який відкриває додаткові горизонти для людського фактора. У таких умовах виникає необхідність в удосконаленні підготовки фахівців у сфері обліку, оподаткування й аудиту, перекваліфікації вже працюючих бухгалтерів та вивченні додаткових можливостей, що дає діджиталізація. Перша і найголовніша функція бухгалтера, яку не може

замінити програмне забезпечення, – підготовка достовірної, правдивої та доречної фінансової звітності, що поєднує результат технічної обробки фінансових і нефінансових потоків інформації та результат професійного судження конкретного фахівця, який її готує. Другою, не менш важливою функцією, яку здатен задовольнити лише людський ресурс, є захист інтересів, комерційної таємниці та збереження майна компанії. І третя важлива складова місії бухгалтерської професії, яка не піддається повній автоматизації – гарантування економічної безпеки підприємства, передбачення негативного впливу та мінімізація ризиків бізнес-середовища. Соціальна місія професії бухгалтера вимагає від особи, яка займається такою діяльністю, бути експертом у сфері бухгалтерського обліку, який демонструє і підтримує компетентність, відповідає кодексу етики, дотримується високих професійних стандартів і діяльність якого регулюється через професійну організацію бухгалтерів або інший механізм регулювання [1, 4].

Діджиталізація обліку зміцнила, а не похитнула позиції бухгалтерів на ринку праці, вивільнивши потенціал бухгалтера для роботи в напрямі моделювання звітності та управління її змістом. Головне – бути готовим до вирішення нових завдань, не передаючи їх маркетологам, економістам, менеджерам та іншим фахівцям, що дозволить підвищити роль бухгалтерів у процесах управління та інформаційного забезпечення підприємств [5].

У сучасних турбулентних умовах гострої конкуренції суб'єкти економіки потребують ефективного управління бізнесом та його обліково-аналітичним забезпеченням. Ефективне та успішне функціонування суб'єкта економіки можливе при мінімізації зусиль на непрофільні процеси, до яких в тому числі належать і облікові. Цього можна досягти за допомогою виведення таких непрофільних процесів

на аутсорсінг (у трактуванні з англійської «outsourcing» – використання чужих ресурсів) [3].

Під поняттям аутсорсинг визначають передачу суб'єктом економіки окремих бізнес – процесів або виробничих функцій на обслуговування іншій компанії, яка спеціалізується у відповідній галузі [2]. Консалтингові компанії дещо відрізняються від аутсорсингових тим, що надають здебільшого консультативні послуги. Фактично, консалтинг – це вид інтелектуальних послуг, який пов'язан із вирішенням окремих проблем підприємства у сфері управління та організаційного розвитку. Тобто, це широкий комплекс консультаційних та практичних послуг, з однієї сторони, а з іншої – послуги в управлінні та організації бізнеса [6, 7].

У міжнародній практиці аутсорсинг є дуже популярним. В Україні послугами аутсорсингових та консалтингових компаній користується незначна кількість суб'єктів бізнесу, і основними причинами такої непопулярності є дороговартісність послуг та небажання надавати деяку конфіденційну інформацію. Проте формування нової культури ведення бізнесу та гармонізація його з сучасними європейськими традиціями, все ж таки актуалізують передачу ведення фінансового обліку на аутсорсинг, як непрофільного та невиробничого процесу.

Розглянемо перелік послуг які підприємство може замовити для виконання аутсорсинговій компанії.

До послуг, які підприємство може замовити для виконання аутсорсинговій компанії, належать: ведення бухгалтерського обліку по всіх напрямках обліку, основане на отриманні бухгалтерських документів від окремих підрозділів компанії клієнта відповідно до діючого законодавства; гарантія своєчасного виконання зобов'язань клієнта перед місцевими державними органами; підготовка та подання податкових декларацій та звітів; представлення інтересів клієнта у податкових органах; підготовка усіх необхідних

документів під час проведення аудиту на території компанії; надання консультацій щодо реорганізації обліку господарських операцій клієнта та фінансових процесів на підставі налагодження процесу бухгалтерського документообігу, оптимізації процесу підтвердження бухгалтерських документів, встановлення контролюючих механізмів, зберігання фінансових звітів після затвердження відповідними державними органами, та іншої бухгалтерської документації, проведення усіх необхідних розрахунків, сплата усіх необхідних платежів від імені та за рахунок замовника, підготовка фінансової, статистичної та інших форм звітності, звітування, на вимогу замовника, щодо стану бухгалтерського обліку у будь-який момент часу, тощо [7, 8].

Перевагами ведення і організації бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією або отримання консалтингових послуг є:

а) аутсорсингові послуги коштуватимуть дешевше, ніж витрати на оплату праці штату бухгалтерів;

б) виключається ймовірність прийняття до штату некваліфікованого бухгалтера, який може зробити багато помилок, що може зумовити накладення штрафних санкцій;

в) безперебійне виконання усіх бухгалтерських робіт (немає поняття відпусток та лікарняних);

г) з'являється альтернатива використанню площі, основних засобів що відводилися на бухгалтерську службу;

д) значна економія часу;

е) усі права, обов'язки та відповідальність сторін закріплюються договором, що має юридичну силу;

є) можливість, за допомогою професійних консультацій та практичних упроваджень, удосконалення та спрощення системи бухгалтерського обліку і, як наслідок, зростання його якості та інші.

Основна мета консалтингової діяльності полягає у вирішенні проблем клієнта. Оскільки призначенням облікової системи є генерування інформації для зовнішніх та внутрішніх користувачів, то консалтингова діяльність в сфері обліку орієнтується саме на проблеми, які стосуються інформаційного трансформаційного процесу, що відбувається в обліковій системі [7].

Будь-який із елементів облікової системи виступає в якості потенційного об'єкту впливу з боку консалтингової функції. При цьому консалтингова функція застосовується як на стадії імплементації облікового елементу в практику облікової діяльності на підприємстві, так і на стадії його експлуатації.

Так, наприклад, в сфері інформаційного забезпечення зовнішніх користувачів бізнес-консультант може залучатися на підприємство для вирішення проблеми імплементації або реорганізації системи фінансового обліку (розробка облікової політики, робочого плану рахунків з аналітичними позиціями, системи документообороту та ін.), а може бути залучений і на стадії експлуатації облікової системи при вирішенні проблем, які виникають у клієнта, наприклад, при складанні поточної фінансової або податкової звітності.

У контексті фінансового консалтингу варто виділити податкове консультування як окремий вид діяльності. Підвищений попит на ці послуги пояснюється перманентними змінами податкового законодавства та намаганням економічних агентів оптимізувати результати фінансово-господарської діяльності за рахунок зменшення податкових платежів у бюджети всіх рівнів. Податковий консалтинг включає попередній аналіз та оцінку декларацій, консультування щодо податкового планування, юридичний супровід суб'єктів.

У міру зростання ризиків економічної діяльності підприємств у діджиталізованому світі змінюються їхні інформаційні системи та обліково-аналітичне забезпечення управлінських процесів. Перспектива бухгалтерської професії в цифровому світі має базуватися на трансформації місії бухгалтера в процесі гарантування економічної безпеки бізнес-структур і достовірного безпекового представлення бізнесу у звітності.

Перелік посилань:

1. Василишин С.І. Трансформація місії та назви професії бухгалтера під впливом запитів зміцнення економічної безпеки підприємств в умовах діджиталізації економіки. *Ефективна економіка*. 2020. № 7.
2. Воляник Г.М. Вплив дуальної освіти на якість підготовки обліково-аналітичних працівників. *Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства*: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. 27-28 квітня 2017 р. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 308 с. С. 47-49.
3. Глигало Н.А., Кулик Ю.М., Шинкаренко О.М. Бухгалтерський аутсорсинг в Україні, аналіз і перспективи розвитку. *Облік, аналіз та аудит підприємницької діяльності*. 2020. № 45. С. 110-122.
4. Лемішовська О.С., Ходоровський В.Г. ІТ-технології в розвитку облікової методології. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 36.
5. Плікус І., Жукова Т., Осадча О. Модель професії бухгалтер в епоху цифрових трансформацій: ключові напрями компетентностей бухгалтера. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип.1 (12). С. 200-205.
6. Рейкін В.С., Макарова О.В. Консалтинг в Україні: оцінка стану та тенденції розвитку. *Економіка та управління національним господарством*. 2020. Вип. 39. С. 97-101.
7. Савченко Т. Г., Ярошина А. О. Консалтинг та аутсорсинг як сучасні інструменти управління підприємством. *Вісник СумДУ*. 2019. №2. С. 7-12.
8. Серікова Т.М., Лагодієнко Н.В., Серіков Д.О. Сучасний стан та перспективи розвитку бухгалтерського аутсорсингу в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 308-312.